

Årsberetning 2009

Det Ethiske Råd er et uafhængigt råd, der skal rådgive politikerne og skabe offentlig debat om etiske spørgsmål i forbindelse med nye bioteknologier, der berører mennesker, natur, miljø og fødevarer. Rådet består af 17 medlemmer, som er udpeget af Folketingets Udvalg vedrørende Det Ethiske Råd og en række ministerier. Medlemmerne udpeges for en treårig periode, højst to gange.

I 2009 har Det Ethiske Råd især beskæftiget sig med etiske aspekter af fosterdiagnostik og med spørgsmålet, om vi bør ændre på vores fødevarerforbrug af hensyn til klimaet.

4	Fremtidens fosterdiagnostik
10	Mediedækning 2009: Masser af etik i spalterne
12	Kødet og klimaet – en etisk udfordring
16	Etik på tværs af grænser og kulturer
20	Det Ethiske Råds medlemmer 2009

Det Etske Råd 2009

I Det Etske Råds årsberetning for 2009 er der sat spot på to af årets særligt markante emner, der på hver deres måde er et vedkommende og menneskenært etisk emne: nemlig henholdsvis fødevarernes klimaetiske aspekter og fosterdiagnostik. Det ene emne er tæt på enhver. Det handler om det, vi spiser, og om hvilken indvirkning vores madvaner har på jordens klima og drivhuseffekten. Det andet emne er tæt på de fleste. Det handler om det væld af informationer om fostret, som gravide kvinder inden længe vil kunne opnå alene ved hjælp af en blodprøve før 12. uge, som er grænsen for den fri abort.

Det Etske Råd lancerer et helt nyt logo på forsiden af denne årsberetning. I 2009 har Rådets formandskab og Sekretariat arbejdet med at skabe nye og bedre rammer for Det Etske Råds kommunikation: et nyt visuelt udtryk og en ny hjemmeside med bedre muligheder for at

tilgodese de mangfoldige behov for vidensdeling og dialog, som Rådets målgrupper efterspørger. De nye rammer for Rådets kommunikation skal styrke Rådets virke som en samfundsinstitution, der i dialog med politikere og befolkning sætter menneskenære etiske emner til debat på en forståelig, saglig og grundig måde. Besøg Rådets hjemmeside i sommeren 2010!

Udover de to nævnte hovedemner kan du i årsberetningen læse om Rådets medlemmer, om mediedækningen af Rådets aktiviteter – og så har vi et interview med Rådets formand om Rådets internationale engagement.

God læselyst!

Peder Agger
Formand

Lise Wied Kirkegaard
Sekretariatschef

Fremtidens fosterdiagnostik

Fremtidens fosterdiagnostik bliver både mere skånsom over for kvinden og mere informativ, end vi er vant til i dag. Snart er en enkelt blodprøve fra den gravide kvinde måske nok til at fortælle en masse om fostret, fx om det har kromosomfejl eller andre anlæg for sygdomme. Blodprøven kan tages inden 12. uge, som er grænsen for fri abort, og derfor er fremtidens fosterdiagnostik forbundet med etiske dilemmaer.

Når et foster er 11-13 uger gammelt, kan størrelsen af fostrets nakkefold kombineret med en analyse af en blodprøve fra moderen fortælle om, hvor sandsynligt det er, at fostret har en kromosomfejl og herunder Downs Syndrom. Derfor tilbydes alle gravide kvinder i dag en nakkefoldsskanning, som følges op med foster-vandsprøve eller moderkagebiopsi, hvis skanningen viser en bestemt sandsynlighed for, at fostret har en kromosomfejl.

Men i fremtiden vil undersøgelser af genetisk materiale fra fostret i den gravide kvindes blod sandsynligvis åbne mulighed for endnu flere informationer om fostrets egenskaber. Materialet til undersøgelserne hentes med én simpel blodprøve, som desuden har den fordel frem for moderkagebiopsi og fostervandsprøve, at den ikke medfører nogen risiko for utilsigtet abort. Og så kan blodprøven tages inden 12. uge.

Mere skånsom og flere informationer om fostrets tilstand og egenskaber før 12. uge: Hvilke etiske problemer rejser ny fosterdiagnostik? Henrik Kjeldgaard Jørgensen er projektleder i Det Ethiske Råds Sekretariat, og han har været pennefører på Rådets redegørelse om fremtidens fosterdiagnostik: "Der er i hvert fald tre væsentlige etiske hensyn på spil. For det første er der kvindens selvbestemmelse. Spørgsmålet er, om kvinden bør have ret til at bestemme, selv hvis mange

kvinder formodes at ville vælge provokeret abort af grunde, som mange vil betragte som dårlige grunde, fx ubetydelige sygdomme eller barnets køn. For det andet er der hensynet til fostrets etiske status: I hvor høj grad bør fostret før 12. uge anses for at have en ret til at leve? For det tredje er der hensynet til vores kollektive forståelse af menneskeligt liv, som måske bliver påvirket, hvis fosterdiagnostik bliver udbredt praksis: Vil det skubbe til en tendens til at perfektionere menneskeligt liv, og vil det mindske vores tolerance over for dem, der er afvigende i forhold til det normale?"

Hvad vil Folketinget stille op med fosterdiagnostik?

Der er blandt Det Etske Råds medlemmer delte meninger om, i hvor høj grad fremtidens fosterdiagnostik bør reguleres mere aktivt af Folketinget. Et flertal mener, at Folketinget

i høj grad skal regulere anvendelsen af nye undersøgelsesmetoder og for eksempel afgøre, om metoderne skal tilbydes alle gravide, eller om de kun må benyttes i særlige tilfælde med et veldefineret formål.

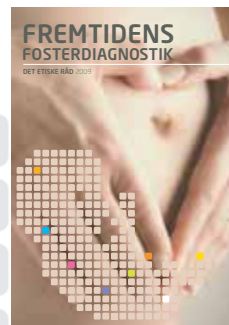
Karen Klint

Karen Klint (S) er formand for Udvalget vedrørende Det Etske Råd i Folketinget: "Jeg er dybt bekymret over, at vi som borgere bliver for ængstelige og fristet over evne til at træffe beslutninger, der virker forståelige fra individets synspunkt, men som overordnet set kan blive racehygiejne ad bagvejen. Det kan – især i en tid med frit valg på alle hylder – være overvældende for den enkelte, når et foster ikke er sundt og rask og vellykket. Men min pointe er, at der skal politisk styring på området for fosterdiagnostik. Politikerne må tage ansvaret →

- for de lovgivningsmæssige rammer og ikke have berøringsangst ved at lade det være en sag for administrativ praksis. Så vil det blive alt for lokale og tilfældige ting, der afgør, hvilke beslutninger der træffes”.

Set i lyset af de kommende undersøgelsesmetoder mener Karen Klint, at Det Etske Råds redegørelse tydeligt viser nødvendigheden af at få en bred parlamentarisk debat om fosterdiagnostikkens formål: ”Jeg er som sagt bekymret for, at gravide bliver for ængstelige. Men omvendt vil jeg sige, det er nemt for mennesker, der ikke har udsigt til at skulle have forældreansvaret for et handicappet barn at gøre sig til dommer over, hvad man som forældre skal kunne tage i stiv arm. Fosterdiagnostik bør derfor diskuteres meget bredere end i Sundhedsudvalget, for der er fx både retspolitiske og socialpolitiske overvejelser forbundet med fosterdiagnostik. Vi skal ikke

nødvendigt gå på nye kompromisser i forhold til abort eller sen abort, men vi er nødt til at løfte den værdipolitiske debat om fosterdiagnostik op og frem blandt denne generation af politikere – på tværs af partier og fagudvalg.”

**FREMTIDENS
FOSTERDIAGNOSTIK**
Redegørelse
128 sider, oktober 2009

To rådsmedlemmer om fosterdiagnostik

Rikke Bagger Jørgensen

I dag bliver alle gravide kvinder tilbudt fosterdiagnostik i form af nakkefoldsskanning mv. I fremtiden vil det måske blive muligt at lave fosterdiagnostik før 12. uge, der giver en række andre informationer. Er du bekymret for at lade fremtidens fosterdiagnostik blive en del af det almindelige screeningstilbud?

"Det kommer an på, hvad fremtidens fosterdiagnostik tilbyder den gravide kvinde. Man vil kunne opnå viden om fosteret, som jeg ikke synes bør indgå i et fosterdiagnostisk tilbud. Jeg kan ikke acceptere, at der undersøges for normale egenskaber som fx køn, højde og hårfarve. Men hvis formålet med undersøgelserne er at afdække, om der er risiko for alvorlige sygdomme og misdannelser hos fosteret, så er jeg ikke bekymret.

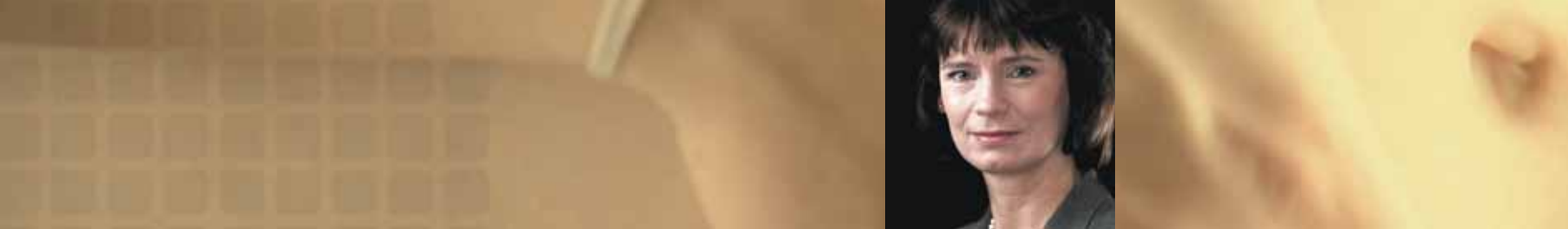
Men selvfølgelig kan man altid diskutere, hvad der er en alvorlig tilstand – hvem skal definere det?"

Hvordan vægter du kvindens selvbestemmelse over for hensynet til fostret – i forbindelse med fosterdiagnostik?

"Kvindens selvbestemmelse kommer i første række. Det er trods alt den gravide kvinde, der bedst kan vurdere, om hun og den øvrige familie kan håndtere et handicappet barn, og om de rammer, der gives et handicappet barn, vil være tilstrækkeligt gode. Her er mange forhold, der skal tages højde for - følelser, økonomi, praktiske forhold. Ting, der vil være af betydning for alle parter trivsel!"

Du mener ikke, Folketinget skal inddrages tættere i regulering af praksis for fosterdiagnostik end via rammelovgivning. Hvorfor ikke?

"Forskningen på dette område går stærkt. Hver dag kommer der viden om nye metoder til at diagnosticere genetisk betingede sygdomme og misdannelser hos fosteret og nye muligheder for at behandle allerede kendte sygdomme. På et felt, hvor forskningen går så stærkt, er det vigtigt, at der er en smidig lovgivning, og det mener jeg bedst kan imødekommes ved rammelovgivning. En for rigid lovgivning vil være til skade for alle parter."

Karin Verland

Du mener, der skal være lægelig visitation til nye typer af fosterdiagnostik – i modsætning til nakkefoldsskanning, som er et tilbud for alle. Hvorfor mener du det?

"Det er vigtigt, at en person med lægefaglig indsigt vurderer, om der reelt er en risiko tilstede

for alvorlige sygdomme hos det pågældende foster. Jeg er bange for, at hvis det bliver et frit tilbud, så vil alle mulige bekymringer, som måske er ubegrundede, få en for stor indflydelse. Det, mener jeg, vil være urimeligt over for barnet inde i maven, men jeg mener også, det kan blive samfundsøkonomisk urimeligt, hvis man tilbyder ny fosterdiagnostik til alle graviditeter, som i udgangspunktet er raske."

Hvordan vægter du kvindens selvbestemmelse overfor hensynet til fostret – i forhold til fosterdiagnostik?

"Kvindens selvbestemmelse er vigtig. Hun er mor til barnet, og jeg er overbevist tilhænger af den fri abort. Når en kvinde vælger provokeret abort, så er det fordi, hun er i en situation, hvor hun ikke kan magte at få et barn i det hele taget. Men jeg mener, i det øjeblik man faktisk har valgt barnet, så har det

barn også en ret i sig selv. Det er en glidebane, hvis det bliver almindeligt, at kvinden godt vil have et barn, men kun på visse betingelser – som fx barnets køn”.

Du mener ikke, at praksis for fosterdiagnostik hovedsageligt kan overlades til Sundhedsstyrelsen og andre faglige organer – men at Folketinget må inddrages tættere i en regulering af ny fosterdiagnostik. Hvorfor?

”Jeg kender sundhedsvæsenet indefra og har været i branchen i mange år. Derfor ved jeg, at der kan være politik i den administrative praksis. Der er kæpheste, og der opstår moder og bestemte retninger, som giver fripas til bestemte værdier. Vi skal bruge vores parlamentariske system, vores demokratisk valgte lægmandssystem, hvis vi vil sikre os, at de beslutninger, der træffes, har været til holdningsmæssig debat og er samfundsmæssigt

orienterede – og ikke blot økonomisk eller medicinsk orienterede.”

Det Ethiske Råd er enige om:

- Kvinden bør have adgang til alle de oplysninger om fostret, som frembringes ved fosterdiagnostiske undersøgelser inden for lovens rammer.
- Fosterdiagnostik bør kun resultere i oplysninger, som afdækker alvorlige sygdomme eller misdannelser ved fostret.
- Regler for fosterdiagnostik skal være de samme i det offentlige og i det private sundhedssystem.

Mediedækning 2009: Masser af etik i spalterne

At Det Ethiske Råds arbejdsområde favner bredt er man ikke i tvivl om, når man læser denne artikel om Rådets mediedækning i 2009. Alt fra fosterdiagnostik, spørgsmål om varmeindvinding fra krematorier og tilbagevendende etiske problematikker som aktiv dødshjælp var på dagordenen i 2009.

Efter Rådets redegørelse om organdonation fra december 2008 fortsætter debatten i medierne det meste af foråret. Der er særligt fokus på behovet for nye ritualer i forbindelse med organdonation. Men også misforståelsen af begrebet hjernedød fylder avissiderne op.

I begyndelsen af 2009 afholder Det Ethiske Råd for femte gang Etisk Forum for Unge. Her mødes 17 udvalgte unge fra de ældste klasser i folkeskolen til etisk debat – dette år er temaet "Mærker for livet",

der handler om piercing, tatovering og omskæring. Flere af de unge deltagere bliver forinden interviewet til deres respektive lokalavis, og efter afslutningen af EFU er der stor opmærksomhed i medierne på, hvilke konklusioner unge-panelet er nået frem til.

I disse miljø- og klimabevidste tider kommer det igen på tale, hvorvidt man kan tillade at genindvinde varme fra landets krematorier til opvarmning af fx husstande. I de forskellige medier henvises der i høj grad til Det Ethiske Råds udtalelse om emnet fra 2006, hvor Rådet ikke fandt problemer med denne form for genindvinding.

Men også Rådet selv bliver vendt og drejet i foråret, da Simon Emil Ammitzbøll, formand for partiet Borgerligt Centrum og medlem af Folketingets Udvalg vedrørende Det Ethiske Råd, rejser en debat om Rådets sammensætning i

forbindelse med udpegning af et nyt medlem. Han mener, at der er for mange teologer i Rådet og kommer selv med forslag til hvilken type medlemmer, der bør sidde i Rådet.

I eftersommeren bliver det tid til at diskutere et vigtigt og tilbagevendende emne, nemlig aktiv dødshjælp. Debatten bliver ledt an af TV 2, der igen stiller spørgsmålet: Hvorfor vil Det Etske Råd ikke anbefale, at man indfører aktiv dødshjælp i Danmark? Formandskabet optræder hyppigt i både TV, radio og de trykte medier.

Den 1. oktober afholder Det Etske Råd og Forbrugerrådet Klimakonference i Landstingssalen – samme dag har formændene for begge råd en fælles kronik i Politiken, der opfordrer danskerne til at blive mere klimabevidste. Dagene efter konferencen flourer debatten livligt – med Cop15 i sigte er klimaet et kontroversielt emne i medierne!

Dette er også efteråret, hvor Rådet offentliggør redegørelsen "Fremtidens Fosterdiagnostik". Udover et velbesøgt presse- og debattmøde i Sekretariatet, blander især mange fagfolk sig i debatten. Spørgsmål om fosterdiagnostik får en meget bred dækning i de store medier, men også fagblade og magasiner finder det vigtigt at omtale emnet.

Sidst på året kommer begrebet forebyggelse på dagsordenen. Lotte Hvas, Rådets næstformand og formand for Rådets arbejdsgruppe om "Forebyggelsens Etik", udtaler sig blandt andet til Politiken og Kristeligt Dagblad om den stigende bekymringsskabelse hos raske mennesker, som blandt andet sundhedstjek på arbejdspladserne kan føre med sig.

Kødet og klimaet – en etisk udfordring

Eksperternes konklusion var usædvanligt klar og entydig efter Det Etiske Råds og Forbrugerrådets debatdag om fødevarer, klima og etik den 1. oktober 2009: Vores forbrug af fødevarer står for omtrent 30 % af udledningen af drivhusgasser, og den andel kan i hvert fald halveres, hvis vi omlægger vores madvaner i en mere klimavenlig retning – det vil sige spiser mere grønt og mindre kød.

Lene Hansen (S), der som daværende formand for Udvalget vedrørende Det Etiske Råd åbnede debatdagen, var lige så klar i mælet: "I 2050 er der 9 milliarder mennesker på kloden. Hvis alle disse mennesker skal blive mætte hver eneste dag, så vil det kræve en forøgelse af verdens fødevareproduktion på 70 %. Det stiller os over for enorme udfordringer. Vi skal sørge for, at fødevareproduktionen i verden kan øges så drastisk, samtidig med at vi nedbringer

udledningen af drivhusgasser. Og kravet fra befolkningen vil uden tvivl være, at det skal ske, uden at vi forringer vores levevilkår afgørende".

Annika Carlsson-Kanyama

Seniorforsker ved Energi- och Miljösäkerhets Gruppen, FOI, Stockholm:

"Fremtiden vil vise, om samfundet nu er modent til at vende opmærksomheden mod den klimavenlige kost som et supplement til energivenlige biler, mere kollektiv transport, energivenlige elpærer og anvendelse af varmepumper"

Mickey Gjerris

Lektor, ph.d., Center for Bioetik og Risikovurdering, Fødevareøkonomisk Institut, Det Biovidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet:

"Forestillingen om, at det her kan løses ved at skifte til sparepærer og komme lidt bio-ethanol i tanken, stikker ikke så dybt. Det er en kollektiv løgn, som vi fortæller hinanden for at skubbe det uundgåelige øjeblik fra os, hvor vi må til at gribe fat i vores livsstil med dens overforbrug af jordens ressourcer"

Jørgen E. Olesen

Professor, Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø, Aarhus Universitet:

"En informationskampagne vil formentlig have begrænset effekt, da et højt forbrug af mejerivarer

og kød er dybt forankret i vores kultur. Beskatning af de særligt klimafjendtlige fødevarer, som kød, mælk, ost og æg vil formentlig være meget mere effektivt. Provenuet fra en sådan beskatning kunne passende bruges til at reducere prisen på frugt og grønt"

Morten Dige

Adjunkt ved Afdeling for Filosofi, Aarhus Universitet:

"Hvad vi har brug for er en moralsk arbejdsdeling, således at de upartiske hensyn over for kommende generationer og folk i fjerne egne i vid udstrækning løses politisk. Det er vel at mærke ikke en sag om, at "politikerne skal løse problemet" for os, men derimod at vi må løse opgaven i fællesskab gennem en koordineret politisk indsats"

Forbrugerundersøgelse

Det Etske Råd og Forbrugerrådet har lavet en undersøgelse af holdninger til klima og fødevarer:

- 55 % siger, de er villige til at overveje at ændre madvaner for at mindske påvirkning af klimaet
- 23 % svarer rigtigt på spørgsmålet om fødevarerforbrugets andel af drivhusgasudledningen
- 43 % vil helt sikkert ikke spise stamcellekød, hvis det kom i handlen (stamcellekød er kunstigt produceret klimavenligt kød)

Se hele undersøgelsen på www.etiskraad.dk

DEBATDAG OM

**Fødevarer,
klima og
etik**

Etik på tværs af grænser og kulturer

Det er ikke kun inden for den politiske og økonomiske verden, at globaliseringen er i gang med at nedbryde landegrænser. Blødere kulturelle værdier som etik er også blevet et emne på den internationale dagsorden. Det Ethiske Råd deltager i møder rundt om i verden for at samle inspiration, debattere og erfaringsudveksle med andre lande og nationer. Her kommer formand Peder Aggers syn på det internationale samarbejde.

Hvorfor bør Det Ethiske Råd deltage i det internationale samarbejde?

"Den væsentligste grund til, at vi deltager i de forskellige internationale fora er den sparringsmulighed, som fx NEC og UNESCO giver os. Det handler nemlig først og fremmest om gensidig inspiration og udvikling. Men det handler også i høj grad om den identitetsopbygning, det giver os at mødes med rådsmedlemmer fra andre lande, der måske sidder og arbejder med de samme temaer og problematikker, som vi gør. Senest er det emnet syntetisk biologi, som har fanget vores interesse – og som Rådet kommer til at arbejde mere fokuseret med i 2010."

Hvad kan Det Ethiske Råd bidrage med?

"De andre etiske råd og komiteer bliver ofte inspireret af os, blandt andet af vores projekt Etisk

Forum for Unge, fordi vi er nogle af de eneste, der har et meget stort fokus på unge i vores arbejde. Men der er også lande, der har taget et emne som kimærer op, efter vi har arbejdet med det. Som et af de ældste etiske råd bliver vi tit nævnt i internationale sammenhænge.”

Hvordan adskiller Det Ethiske Råd sig fra de andre landes råd og komiteer?

”Vi er et af de eneste råd, der har en helt klar instruktion om at bidrage til den offentlige debat. Modsat mange andre råd har vi ingen officiel godkendelseskompetence, fx i forhold til forsøg, men man kan sige, at vi er en slags vidensmæglere. Vi faciliterer viden om det bioteknologiske område videre til politikerne og befolkningen – men vi dikterer ikke, hvad de skal mene eller tro.”

Er der nogen kulturelle barrierer, der gør visse emner umulige at diskutere i internationale sammenhænge?

”Ja, man kan ikke diskutere emner som fx religiøs tro, men man kan jo godt diskutere tro som begreb. Politik er heller ikke velegnet, og derfor prøver vi også her at holde en armlængde til politik – det giver os mulighed for at have en friere debat.”

Hvad kunne du godt tænke dig, at det internationale samarbejde fokuserede på i fremtiden?

”Mit håb for fremtiden er, at rådene bliver bedre til at inddrage borgerne i deres arbejde, så der kan komme en løbende, lødig dialog. Netop flervejskommunikationen er styrken i Det Ethiske Råd, og jeg håber, at både vi og andre råd vil blive bedre til det.”

DET ETISKE RÅD

Rådet blev nedsat i 1987 og er derfor en af de garvede aktører set i et internationalt perspektiv.

EGE – European Group on Ethics in Science and New Technologies

EU-kommissionens centrale etiske råd. Det består af 15 medlemmer, der alle er eksperter inden for emner som fx etik, teologi, medicin, farmakologi, jura og biologi. Tidligere formand for Det Ethiske Råd, dr.jur Linda Nielsen, har været mangeårigt medlem.

NEC-forum – National Ethics Councils forum

Mødeforum for etiske råd og komiteer i EU-medlemslandene, der hidtil har været afholdt to gange om året i det EU-land, der har formandskabet.

UNESCO

FNs organisation for uddannelse, videnskab, kultur og kommunikation blev grundlagt i 1945 og består i dag af 193 medlemslande.

Netop nu er UNESCO i gang med at udarbejde en fælles konvention for nogle etiske retningslinjer, der skal kunne gælde for alle medlemslandene.

Medlemmer af Det Ethiske Råd 2009

Peder Agger

Cand. scient.

Formand for Det Ethiske Råd

Peder Agger er født 1940 og er professor ved Institut for Miljø, Samfund og Rumlig Forandring på Roskilde Universitet. Han beskæftiger sig med miljøplanlægning og naturbeskyttelse. Han er ved siden af Det Ethiske Råd engageret i Planfagligt Udvalg og forretningsudvalget i Danmarks Naturfredningsforening og har tidligere siddet i blandt andre Det Økologiske Råd og Naturrådet.

Jon Andersen

Cand. jur.

Jon Andersen er født 1947 og er kommitteret hos Folketingets Ombudsmand. Her beskæftiger han sig med sager, der har EU-retlige aspekter og sager, der har at gøre med tortur og nedværdigende behandling. Jon Andersen har undervist i mange år ved Københavns Universitet og er forfatter til flere lærebøger om forvaltningsret.

Klavs Birkholm

Journalist

Klavs Birkholm er født 1947 og arbejder selvstændigt som foredragsholder, underviser og samfundsdebattør. Han beskæftiger sig særligt med natursyn, menneskesyn og folkestyrets idé og historie. Igennem mange år var Klavs Birkholm radiovært på P1's "Agenda", og han har været højskoleforstander og redaktør, blandt andet ved Dagbladet Information.

Birte Boelt

Cand. agro.

Birte Boelt er født 1960 og er forskningsleder ved Institut for Genetik og Bioteknologi på Aarhus Universitet. Hun arbejder med forskning i fødevarer, jordbrugsproduktion og miljø. Birte Boelt sidder desuden i en række udvalg inden for fødevarerområdet – blandt andet det EU- baserede "Plants for the Future".

Niels Jørgen Cappelørn

Professor, dr. phil et theol. h.c.

Niels Jørgen Cappelørn er født 1945 og er direktør for Søren Kierkegaard Forskningscentret ved Københavns Universitet.

Elisabeth Dons Christensen

Cand. mag og cand. theol.

Elisabeth Dons Christensen er født 1944 og er biskop i Ribe Stift. Som biskop administrerer hun Folkekirkens forhold inden for Ribe Stift. Elisabeth Dons Christensen har tidligere fungeret som gymnasielærer og er formand for Ribe Katedralskole.

Gunna Christiansen

Dr. med.

Gunna Christiansen er født 1940 og er professor og institutleder ved Institut for Medicinsk Mikrobiologi og Immunologi på Aarhus Universitet. Hun forsker i mikroorganismers molekylære biologi og har arbejdet med gensplejsning siden 1980. Gunna Christiansen er engageret i en række forskningsnetværk og er medejer af en biotekvirksomhed.

Lotte Hvas

Dr. med., Næstformand i Det Ethiske Råd.

Lotte Hvas er født 1954 og er praktiserende læge samt tilknyttet Forskningsenheden for Almen Praksis ved Københavns Universitet. Som forsker og debattør interesserer Lotte Hvas sig specielt for forebyggelsens etik, screening og fosterdiagnostik. Lotte Hvas forsvarede i 2008 doktorafhandlingen: "Medicin til raske - en syg ide? Medikalisering og risikotækning i almen praksis belyst ved kvinders overgangsalder".

Lene Jensen

Cand. polit.

Lene Jensen er født 1964 og er direktør i Danmarks Bløderforening og i Sjældne Diagnoser. Her arbejder hun for, at mennesker med blødersygdomme og andre sjældne sygdomme får samme muligheder som andre i samfundet. Lene Jensen har 1996-2002 været næstformand for Socialdemokratiet samt medlem af Folketinget fra 2001 – 2006.

Thomas G. Jensen

Dr. med.

Thomas G. Jensen er født 1961 og er professor i Medicinsk Genetik ved Aarhus Universitet. Han arbejder med gentterapi og stamcelleforskning – og han er derudover en flittig foredragsholder og debattør af bioetiske emner. Thomas G. Jensen er formand for Dansk Selskab for Medicinsk Genetik og medlem af Nordisk Bioetik Komite.

Rikke Bagger Jørgensen

Ph.d.

Rikke Bagger Jørgensen er født 1950 og er seniorforsker ved Risø's Forskningscenter for Vedvarende Energi. Hun forsker i klimaforandringerne effekter på biodiversitet og planteproduktion. Rikke Bagger Jørgensen er medlem af Nordisk Bioetik Komité og sidder i bestyrelsen for Center for Bioetik og Risikovurdering.

Morten Kvist

Cand. theol.

Morten Kvist er født 1955 og er præst ved Herning og Gjellerup Valgmenigheder. Ved siden af sit virke som præst er Morten Kvist debattør med fokus på religiøse og etiske emner. Han har været forstander for Askov Højskole samt redaktør af Højskolebladet. Han er desuden formand for Udsatterrådet i Herning Kommune.

Peder Mouritsen

Landmandsuddannet

Peder Mouritsen er født 1957 og ejer et landbrug, der producerer mælk fra 320 køer, opfoder 180 tyrekalve og op til 15.000 slagtesvin årligt. Peder Mouritsen er beskæftiget med erhvervs- og virksomhedspolitik og er engageret i en række erhvervsforeninger og er formand for Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter.

Elsebeth Gerner Nielsen

Cand. rer. soc.

Elsebeth Gerner Nielsen er født 1960 og er rektor for Designskolen Kolding. Hun har gennem sin karriere beskæftiget sig med kultur og folkeoplysning. Hun var medlem af Folketinget for Radikale Venstre fra 1994 til 2007, og fra 1997 til 2001 var hun kulturminister.

Birthe Skaarup

Regnskabsuddannet og tidl. selvstændigt erhvervsdrivende.

Birthe Skaarup er født 1939 og er forhenværende medlem af Folketinget valgt ind i 1998 og formand for Folketingets Sundhedsudvalg fra 2001 – 2007. Birthe Skaarup har således stor erfaring med den parlamentariske proces især på sundhedsområdet.

Karin Verland

Læge

Karin Verland er født 1958 og driver firmaet Phoenixpharma, der leverer konsulentytelser inden for medicinalbranchen. Karin Verland har haft en række ledende stillinger indenfor medicinalvirksomheder og virksomheder, der laver udstyr til hospitaler. Hun har været formand for Lægemedelindustriforeningen og sidder i en række bestyrelser i dansk erhvervsliv.

Peter Øhrstrøm

Dr. scient.

Peter Øhrstrøm er født 1949 og er professor i informationsvidenskab ved Aalborg Universitet. Hans forskning omfatter emner som tidsbegrebet, logik og etik. Peter Øhrstrøm sidder i repræsentantskabet for Teknologirådet og har i en årrække siddet i den regionale videnskabetiske komité i Aalborg.

Det Etske Råd

Årsberetning 2009

Udgivet af Det Etske Råd 2010

ISBN: 978-87-91112-91-1

Udarbejdet af

Thomas Laursen, Louise Charlotte Dehn
og Lise Wied Kirkegaard

Projektledeelse, grafisk design:

Susanne Henriksen

Grafisk tilrettelægning

Oktan, Peter Waldorph

Foto

Jesper Møller-Fink

Illustrationer

Peter Waldorph

Tryk

Rosendahls - Schultz Grafisk a/s

Publikationen kan bestilles på
Det Etske Råds hjemmeside:
www.etiskraad.dk

Denne årsberetning er det første synlige tegn på Det Ethiske Råds nye visuelle stil. Det Ethiske Råd forbereder et nyt visuelt udtryk og en ny hjemmeside med bedre muligheder for at tilgodese de mangfoldige behov for vidensdeling og dialog, som Rådets lige så mangfoldige målgrupper efterspørger. Med den nye visuelle identitet og den ny kommunikationsplatform vil Det Ethiske Råd styrke rammerne for Rådets virke som en samfundsinstitution, der i dialog med politikere og befolkning sætter menneskenære etiske emner til debat på en forståelig, saglig og grundig måde.

Det Ethiske Råd
Ravnsborggade 2, 4. sal
2200 København N
Tlf.: 35 37 58 33
E-mail: info@etiskraad.dk
www.etiskraad.dk